

PROCESUL LIICEANU-RONCEA, INTORS DIN DRUM – Judecatoarele Lavinia Dascalu, Adina Nicolae si Lavinia Curelea de la Inalta Curte de Casatie si Justitie au dispus rejudecarea apelului din procesul in care scriitorul Gabriel Liiceanu cere daune de 50.000 euro de la jurnalistul Victor Roncea: „Decizia din apel analizeaza contradictoriu criticile deduse judecatii... Nu exista o analiza a instantei de apel in sensul de a se stabili temeinicia si realitatea respectivelor afirmatii” (Decizia)

Scris de Valentin BUSUIOC | Data: 25.02.2022 14:36

Judecatorii Marina Dalina Oancea si Liviu Eugen Faget de la Curtea de Apel Bucuresti nu au analizat temeinic criticile scriitorului Gabriel Liiceanu (foto 1) impotriva sentintei prin care judecatoarea Tatiana Severin de la Tribunalul Bucuresti ii daduse dreptate jurnalistului Victor Roncea (foto 2). Ne referim la procesul in care Liiceanu cere de la Roncea daune morale de 50.000 de euro pentru o serie de articole publicate in Evenimentul Zilei in ianuarie 2019 cu privire la privatizarea Editurii Politice in 1990 si transformarea ei in Editura Humanitas. (Gasiti la final linkuri catre ambele hotarari judecatoresti.)

Faptul ca judecatorii Oancea si Faget de la CAB nu au analizat temeinic criticile lui Liiceanu nu o spunem noi, ci **judecatoarele Lavinia Dascalu, Adina Nicolae si Lavinia Curelea de la Inalta Curte de Casatie si Justitie**, cele care la 17 noiembrie 2021 au dispus rejudecarea apelului din procesul Liiceanu versus Roncea. Decizia ICCJ le-a fost comunicata partilor la sfarsitul lunii ianuarie 2022.

Mai exact, completul Dascalu-Nicolae-Curelea de la ICCJ a stabilit ca magistratii CAB nu au verificat daca exista o baza factuala suficienta pentru afirmatiile lui Victor Roncea din articolele publicate in EVZ. De exemplu, Curtea de Apel Bucuresti nu a verificat daca intr-adevar exista un proces pe rolul Curtii Europene a Drepturilor Omului care sa vizeze modalitatea de privatizare a Editurii Politice si transformarea ei in Editura Humanitas. In plus, CAB nu a verificat nici contextul in care Editurii Humanitas i-au fost esalonate datoriile catre stat, adauga ICCJ.

Redam minuta deciziei ICCJ nr. 2466/2021 din **dosarul nr. 8752/3/2019:**

„Admite recursul declarat de reclamantul Liiceanu Gabriel impotriva deciziei nr. 1645A din 25 noiembrie 2020 a Curtii de Apel Bucuresti, Sectia a IV -a civila.

Caseaza decizia atacata si trimite cauza spre rejudecare aceleiasi instante de apel.

Definitiva. Pronuntata astazi, 17 noiembrie 2021, prin punerea solutiei la dispozitia partilor, prin mijlocirea grefei, conform art. 402 Cod procedura civila”.

Prezentam principalul pasaj din motivarea Inaltei Curti:

„Motivele recursului pot fi subsumate pct. 6 al art. 488 Cod procedura civila, in conditiile in care se critica nemotivarea, prin neluarea in considerare a sustinerilor reclamantului, precum si contrarietatea considerentelor deciziei din apel referitoare la existenta bazei factuale.

In continuare, analizand criticile formulate, Inalta Curte constata caracterul fondat al acestora, avand in vedere urmatoarele:

Se retine ca decizia din apel realizeaza, de o maniera contradictorie, analiza criticilor deduse judecatii. Se observa ca desi, pe de o parte, stabileste corect coordonatele in care trebuie realizata analiza dreptului la libera exprimare, ca principiu de baza al unei societati democratice, precum si exigentele care insotesc exercitiul acestui drept (astfel incat sa nu se ajunga la incalcarea / nesocotirea drepturilor altor persoane), pe de alta parte, atunci cand trece la verificarea indeplinirii acestor repere, raportat la datele concrete, in vederea stabilirii existentei sau nu a faptelor ilicite reclamate, fie le nesocoteste, fie le ignora din analiza, pentru a trage, in principal, concluzii generale, care nu se pot constitui in fundament al dezlegarii criticilor cu care a fost investita.

Astfel, curtea de apel a retinut ca, prin aplicarea conjugata a criteriilor desprinse din jurisprudenta CEDO, tribunalul a concluzionat, in mod corect, ca prin seria de articole avandu-l ca subiect pe reclamant, referitoare la infiintarea Editurii Humanitas, inlesnirile fiscale acordate de stat editurii, prin preluarea patrimoniului fostei Edituri Politice, constituirea Grupului de Dialog Social, nu s-au depasit limitele criticii admisibile, subiectele dezbatute in acestea fiind de interes public, general.

Or, in legatura cu aceasta modalitate in care s-a realizat consemnarea diferitelor evenimente, fapte, actiuni, in continutul articolelor incriminate, reclamantul a afirmat, prin criticile deduse judecatii, ca aceasta a fost una denaturata, apta sa deformeze realitatea si, ca atare, sa aiba consecinte defaimatoare la adresa onoarei, demnitatii si reputatiei sale. Aceste aspecte nu si-au gasit o analiza punctuala in continutul considerentelor deciziei din apel, instanta raspunzand, fie prin considerente de ordin general referitoare la stilul jurnalistic, limbajul folosit in limitele rezonabile ale dozei de exagerare si provocare permise, fie identificand o baza factuala in cadrul articolelor, asa cum a fost relevata de jurnalist, fara a verifica sustinerile partii care afirmase ca informatia data publicitatii era una eronata sau incompleta pentru o

corecta informare a publicului, indicand elemente concrete, usor accesibile si verificabile intr-un demers jurnalistic onest.

Astfel, de exemplu, in ceea ce priveste existenta dosarului CEDO, curtea de apel a retinut ca este legala si temeinica constatarea tribunalului potrivit careia informarea opiniei publice referitoare la existenta unui atare litigiu – care ar atinge, printre altele, si privatizarea Editurii Humanitas – nu constituie fapta ilicita, neputand fi identificat vreun element care sa poate fi caracterizat ca ofensator. A concluzionat curtea de apel ca in aceste conditii exista o baza factuala pentru a sustine existenta procesului la Curtea Europeana a Drepturilor Omului, chiar daca nu are strict ca obiect privatizarea Humanitas.

Or, in situatia in care intimatul-parat a aratat ca a preluat respectivele afirmatii de la terte persoane (Valerian Stan), instanta de apel trebuia sa le verifice si sa le analizeze, pentru a putea concluziona, in conditii de legalitate, ca in cauza nu a fost incalcat dreptul la libera exprimare.

Analiza asupra bazei factuale in lumina dispozitiilor art. 10 din Conventie reprezinta o obligatie ce revine instantei de judecata, in speta verificarea obiectului respectivului dosar pe site-ul CEOO. Or, nu ar putea exista o baza factuala referitor la respectivul dosar care sa priveasca privatizarea Editurii Humanitas, in conditiile in care, potrivit celor aritate chiar de titularul cererii, obiectul acestuia il constituie o actiune privitoare la violarea libertatii de exprimare (vol. II, pag. 198 dosar tribunal).

Prin urmare, nu exista o analiza a instantei de apel in sensul de a se stabili temeinicia si realitatea respectivelor afirmatii, respectiv a existentei unor date concrete, aflate in evidenta Curtii Europene a Drepturilor Omului, date publicitatii si, ca atare, facil si, in acelasi timp, necesar a fi supuse verificarii jurnalistului sau, dimpotriva, daca este vorba de o dezinformare a opiniei publice.

Referitor la stingerea datoriilor catre stat, in analiza criticii reclamantului asupra gresitei aprecieri a bazei factuale prin care a sustinut ca nu se confirma ca Editura Humanitas ar fi fost beneficiara unui privilegiu,

curtea de apel nu a analizat motivele de apel prin care s-a invocat Ordonanta Guvernului nr. 11/1996 prin ale carei dispozitii s-au acordat esalonari si amanari la plata pentru toate persoanele care indeplineau conditiile cerute de aceasta. Or, reclamantul a sustinut ca singura facilitate de care a beneficiat gratie acestei ordonante a fost esalonarea si amanarea la plata a datoriilor, conditionat de plata majorarilor de intarziere, aratand si faptul ca modalitatea in care a fost platita esalonarea a facut obiectul unui control al Curtii de Conturi in 2002, prin acesta constatandu-se legalitatea operatiunii.

Aceste sustineri ale reclamantului prin care se pretindea inexistenta bazei factuale nu au fost analizate de instanta de apel, desi aceasta verificare, in cadrul controlului care trebuia exercitat sub aspectul legalitatii, era necesari in stabilirea limitelor libertatii de exprimare, astfel incat si nu aduca atingere drepturilor fundamentale ale altei persoane (dreptul la onoare, reputatie, demnitate, la propria imagine).

De asemenea, criticile reclamantului in legitura cu inexistenta bazei factuale prezinta relevanta si pe planul atitudinii subiective a paratului, respectiv a bunei-credinte a acestuia, apta sa-i legitimizeze demersul de a transmite informatii de interes public, cum au fost identificate cele referitoare la privatizarea editurii.

Cu privire la Grupul de Dialog Social, s-a constatat de catre curtea de apel ca afirmatia potrivit careia acesta 'este, probabil, cel mai tenebros grup organizat de trafic de influenta' reprezinta o judecata de valoare care nu se refera insa direct la reclamant. Aceasta in conditiile in care aceeasi instanta de apel a retinut ca infiintarea Grupului de Dialog Social constituie subiectul unui articol din 21 ianuarie 2019, in care se afirma ca reclamantul este membru fondator. Or, in atare imprejurari, se constata ca, pe de o parte, curtea de apel a retinut caracterul de judecata de valoare a afirmatiilor referitoare la Grupul de Dialog Social, stabilind, pe de alta parte, ca recurentul nu are nicio implicare, desi se retinuse calitatea acestuia de membru fondator. Sub acest aspect, este important de mentionat ca CEDO a stabilit o importanta distinctie intre afirmarea unor fapte si cea a unor judecati de valoare, iar potrivit Curtii existenta faptelor poate fi demonstrata, in timp ce adevarul judecatilor de valoare nu este susceptibil de a fi dovedit.

In acest context al analizei, este de observat ca judecatile de valoare, desi, de principiu, este admis ca nu se preteaza la o demonstratie a exactitatii lor, pot fi apreciate a fi excesive daca sunt totalmente lipsite de baza factuala (Cauzele Jerusalem c. Austriei, Cumpana si Mazare c. Romaniei), situatie in care instantele de judecata trebuie sa analizeze si sa stabileasca legatura dintre o judecata de valoare si faptele care au stat la baza sa si care pot sa varieze de la caz la caz, in functie de circumstantele specifice. In jurisprudenta sa constanta, Curtea Europeana a subliniat ca, daca in virtutea rolului sau, presa are datoria de a alerta publicul atunci cand are informatii de interes public, faptul de a pune in cauza, in mod direct, persoane determinate, indicand numele si functia acestora, implica, pentru autor, obligatia de a furniza o baza factuala suficienta. In acest sens, instanta europeana a statuat ca afirmatii referitoare la fapte determinate, care sunt susceptibile de a fi probate, facute in absenta oricaror dovezi care sa le sustina, nu se bucura de protectia art. 10 din Conventia Europeana a Drepturilor Omului.

Pe de alta parte, aceeasi instanta a subliniat ca, date fiind indatoririle si responsabilitatile ce le incumba, protectia oferita de art. 10 ziaristilor, in momentul in care comunica informatii ce privesc chestiuni de interes public, este subordonata conditiei ca acestia sa actioneze cu buna-credinta, pe baza unor fapte exacte, si sa furnizeze informatii fiabile si precise, demne de a fi considerate credibile, cu respectarea deontologiei profesionale.

Or, in cauza dedusa judecatii, aceste componente esentiale nu au fost analizate in concret de catre instanta de apel, care s-a limitat la o aplicare pur formala a principiilor ce guverneaza libertatea de exprimare, fara a le corela, punctual, cu situatia de fapt dedusa judecatii. Curtea de apel nu a facut cercetari pentru a se putea aprecia daca reprezinta o baza factuala care sa ateste exercitarea cu buna-credinta a dreptului la libera exprimare sau, dimpotriva, nu reprezinta un asemenea suport, caz in care

afirmatiile sunt pur denigratoare si excedeaza limitelor permise de art. 10 din Conventia Europeana a Drepturilor Omului. In acest fel, considerentele deciziei atacate au caracter contradictoriu si nu sprijina solutia, aceasta modalitate de abordare a criticilor din apel fiind cu atat mai defectuoasa, cu cat, raspunzand in cadrul controlului de legalitate pe care ii realiza asupra hotararii de prima instanta si care viza, de asemenea, nemotivarea corespunzatoare, curtea de apel a validat considerentele tribunalului, retinand ca acesta a facut o analiza punctuala a fiecarui articol de presa. Totodata, se observa ca desi potrivit art. 10 din CEDO, garantia oferita de acest text libertatii de exprimare este una subordonata bunecredinte, astfel incat trebuie furnizate informatii exacte, demne de incredere si cu respectarea deontologiei jurnalistice, in acelasi timp nu determina daca este vorba de astfel de informatii, in absenta analizei sustinerilor reclamantului, care s-a prevalat de o alta realitate factuala, indicand elemente concrete care, in opinia sa, ii sustin pozitia.

Aici se incadreaza si sustinerile recurentului potrivit carora afirmatiile din articolele incriminate nu reprezentau o stire noua care sa justifice urgenta publicarii, fiind relevate aspecte 'discutate si transate in urma cu 30 de ani'. Ca atare, in lipsa unei analize specifice judecatii in apel, in limitele devolutiunii fixate prin criticile formulate, conform art. 477 alin. 1 Cod procedura civila si fata de neanalizarea circumstantelor factuale complete pe baza carora s-a afirmat existenta unor fapte ilicite si, corelativ, intrunirea elementelor raspunderii civile delictuale, solutia va fi de admitere a recursului, de casare a deciziei, cauza fiind trimisa spre rejudecare aceleiasi instante de apel.

La reluarea judecatii, se va tine seama de criticile punctuale formulate de reclamant, urmand a se face, totodata, distinctia necesara intre aprecierile / judecatile de valoare ale jurnalistului (nesupuse, in principiu, probei veritatii) si relatarea faptelor (care, prin materialitatea lor, presupun posibilitatea si necesitatea dovedirii). Se va tine, de asemenea, seama de reperele dezvoltate in jurisprudenta instantei de contencios european, in sensul ca libertatea de exprimare protejata de art. 10 din CEDO este subordonata conditiei ca cel interesat sa actioneze cu buna-credinta, in asa fel incat sa ofere informatii exacte, prin prezentarea faptelor in integralitatea lor, iar nu de o maniera trunchiata, in respectul deontologiei specifice jurnalistilor.

Se va avea in vedere de catre instanta de trimitere, prin prisma aceluiasi articol care apara dreptul jurnalistilor de a comunica informatii cu privire la probleme de interes general, cu buna-credinta, pe baza de informatii fiabile si precise si cu respectarea eticii profesionale, ca libertatea de exprimare presupune si indatoriri si responsabilitati, prin a caror respectare presa poate sa-si indeplineasca functia intr-o societate democratica, fara a depasi limitele impuse de respectul reputatiei, onoarei si altor drepturi ale persoanei (publice, in speta)".

[* Cititi aici intreaga motivare a ICCJ](#)

[* Cititi aici motivarea Curtii de Apel Bucuresti, care a mentinut sentinta Tribunalului Bucuresti](#)

[* Cititi aici motivarea prin care TMB i-a dat dreptate lui Victor Roncea](#)